

Prestatiemotivatie van Entreprenasium leerlingen

In onze kennismaatschappij is goed en toegankelijk onderwijs onmisbaar. Volgens de Rijksoverheid (2015) is investeren in kennis investeren in de toekomst. Ondanks alle inspanningen van de overheid doen zich toch problemen voor met betrekking tot het onderwijs (Rijksoverheid, 2015).

Uit onderzoek van de onderwijsinspectie (2013) blijkt dat de actieve betrokkenheid van de leerlingen op het voortgezet onderwijs er slecht voor staat. Bij 21 procent van de lessen binnen het voortgezet onderwijs werd de actieve betrokkenheid van de leerlingen door de onderwijsinspectie als onvoldoende beoordeeld. Uit hetzelfde onderzoek blijkt dat de Nederlandse leerlingen laag scoren op zowel intrinsieke motivatie als instrumentele motivatie. Dit betekent dat de Nederlandse leerlingen lager scoren op 'de interesse en het plezier dat beleefd wordt in de leerstof' en 'het leren voor een bepaald doel' ten opzichte van andere landen (Inspectie van het onderwijs, 2013).

Het Entreprenasium kan hier verandering in brengen. Het Entreprenasium biedt voortgezet onderwijs op vmbo, havo en vwo niveau aan waarbij leerlingen leren door te ondernemen. Het ondernemen bestaat hierbij uit het opzetten van een project of bedrijf. Hierdoor kunnen leerlingen bij een aantal lessen zelf bepalen welke activiteiten ze gaan ondernemen en wat de resultaten hiervan moeten zijn. Verder worden leerlingen door deskundige begeleiders geholpen met het succesvol opzetten en uitvoeren van de verschillende projecten. De leerlingen kunnen in overleg met de school bepalen hoe vaak ze aanwezig zijn op het Entreprenasium. In de onderbouw ligt de nadruk vooral op het stimuleren van het ondernemend gedrag. In de hogere klassen moet naast de projecten het vak 'ondernemerschap' opgenomen worden in het lesrooster (Obbink, 2013; VeenLanden College, 2013).

Doordat leerlingen op het Entreprenasium de lesdoelen op hun eigen manier mogen bereiken leren ze niet omdat het moet, maar omdat ze ergens in geïnteresseerd zijn. Dit zorgt ervoor dat het leren op school interessanter en begrijpelijker wordt. Verder

zijn leerlingen op deze manier actief betrokken bij de les. De ondernemende vorm van onderwijs moet ervoor zorgen dat de prestatiemotivatie van de leerlingen verhoogd wordt (Obbink, 2013; VeenLanden College, 2013).

Het Entreprenasium is echter nog een nieuwe organisatie. Dit betekent dat het nog niet bekend is of de ondernemende lesstijl van het Entreprenasium er daadwerkelijk voor zorgt dat hun leerlingen meer gemotiveerd zijn dan de leerlingen van het reguliere onderwijs. Dit is dan ook de reden waarom het Entreprenasium graag te weten wil komen hoe het staat met de prestatiemotivatie van de leerlingen die het Entreprenasium volgen ten opzichte van de leerlingen die het reguliere onderwijs volgen.

Zorgt de ondernemende lesstijl daadwerkelijk voor een hogere prestatiemotivatie dan het reguliere onderwijs?

Om tot beantwoording van deze vraag te komen is hier een afstudeeronderzoek naar gedaan. De leerlingen die het

Entreprenasium volgen zijn de doelgroep van dit onderzoek. Doordat het Entreprenasium nog een nieuwe organisatie is, zijn er maar een beperkt aantal leerlingen die geschikt zijn voor dit onderzoek.

Uit de resultaten van dit afstudeeronderzoek komt naar voren dat de leerlingen die het Entreprenasium volgen hoger scoren op de prestatiemotivatie dan de reguliere leerlingen. Echter is er een kans van 7,4% dat het gemeten verschil in prestatiemotivatie op toeval berust. Binnen een wetenschappelijk onderzoek mag de kans dat de resultaten van het veldonderzoek berusten op toeval slechts 5% zijn. Dit betekent dat binnen dit afstudeeronderzoek geen significant verschil gemeten is tussen de prestatiemotivatie van de Entreprenasium leerlingen en de reguliere leerlingen. Hierdoor is het niet mogelijk om een eventueel effect van het Entreprenasium op de prestatiemotivatie van de leerlingen vast te stellen.

Echter zijn meerdere kanttekeningen te plaatsen bij de getrokken conclusies. Zo heeft de selectieprocedure van de controlegroep niet aselekt plaatsgevonden.

Dit was roostertechisch niet mogelijk waardoor de generaliseerbaarheid van de controlegroep is verlaagd. Dit betekent dat de controlegroep de leerlingen van het reguliere onderwijs minder goed representeert.

Verder bestaat een verschil in opleidingsniveau tussen de leerlingen van het Entreprenasium en de controlegroep. De doelgroep en controlegroep zijn binnen dit afstudeeronderzoek enkel gematcht op de ondernemendheid. Het verschil in opleidingsniveau kan ervoor gezorgd hebben dat de resultaten beïnvloed zijn. Hierdoor is het niet meer mogelijk om te bepalen of het gemeten verschil alleen komt door het wel of niet volgen van het Entreprenasium.

Zo bestaat de controlegroep van de eerste school die heeft deelgenomen aan dit onderzoek uitsluitend uit vwo leerlingen, terwijl de doelgroep bestaat uit zowel havo als vwo leerlingen. Bij de tweede school blijkt dat er te weinig deelnemers zijn. De te kleine steekproef heeft er waarschijnlijk voor gezorgd dat er geen significant verschil

gemeten is tussen de Entreprenasium leerlingen en de reguliere leerlingen.

Bij de school waar zowel de controlegroep representatief is wat betreft het opleidingsniveau als de steekproef groot genoeg is om een verschil te kunnen meten is wel een significant verschil gemeten. De Entreprenasium leerlingen scoren op deze school met een groot verschil hoger op de prestatiemotivatie dan de reguliere leerlingen.

Dat het Entreprenasium een positief effect zou hebben op de prestatiemotivatie wordt ook ondersteund door de resultaten van het literatuuronderzoek. Zo zorgt het Entreprenasium voor een situatie waarin de leerlingen gesteund worden in hun zelfstandigheid, de leerlingen de kans krijgen om meerdere grenzen te verleggen, de omgeving te onderzoeken, nieuwe dingen te proberen en te reizen. Hierbij is succes niet gegarandeerd waardoor ook alle mogelijkheid bestaat om uit te blinken. Al deze situationele kenmerken moeten ervoor zorgen dat het prestatiemotief van de leerlingen gestimuleerd wordt wat weer leidt

tot een hogere prestatiemotivatie (Hermans 2004).

Doordat binnen dit onderzoek de kans slechts 2,4% te groot is dat de resultaten op toeval berusten, er meerdere kanttekeningen te plaatsen zijn bij het veldonderzoek en het literatuuronderzoek het positieve effect van het Entreprenasium op de prestatiemotivatie ondersteunt ben ik van mening dat er hoogstwaarschijnlijk een verband is tussen het Entreprenasium en de prestatiemotivatie van de leerlingen.

Op basis van dit onderzoek is het niet mogelijk om wetenschappelijk aan te tonen welk effect het Entreprenasium heeft op de prestatiemotivatie van ondernemende leerlingen. Mijn aanbeveling is om een vervolgonderzoek uit te voeren onder meer Entreprenasium leerlingen en onderscheid te maken tussen de verschillende opleidingsniveaus, de leeftijd en het geslacht van de leerlingen. Op deze manier is de kans dat in het vervolgonderzoek het effect dat het Entreprenasium heeft op de prestatiemotivatie op een wetenschappelijk toelaatbare wijze gemeten wordt groter. Kijkende naar de resultaten van dit

afstudeeronderzoek verwacht ik dat een significant verschil gemeten zal worden ten gunste van het Entreprenasium.

Dit artikel is geschreven voor het Entreprenasium in opdracht van Rob Slagter en gebaseerd op de afstudeerscriptie: 'Prestatiemotivatie van de ondernemende leerling' geschreven door Ercan Öz (2015).

Bronnen:

Hermans, H. J. M. (2004). *Handleiding bij de Prestatie Motivatie Test (PMT)*. Amsterdam: Harcourt Assessment B.V.

Inspectie van het onderwijs, (2013). *Motivatie en tevredenheid*. Geraadpleegd op 12-03-2015, van: <http://publicaties.onderwijsinspectie.nl/xmlpages/page/onderwijsverslag-2012-2013/hoofdpijnen/leerlingen-en-studenten-en-hun-onderwijsprestaties/motivatie-en-tevredenheid>

Obbink, H. (2013). *Ondernemen op school*. Geraadpleegd op 02-02-2015, van: http://www.entreprenasium.nl/drive/download/28-entreprenasium_publicatie_trouw_20110623.html

Rijksoverheid, (2015). *Onderwijs en wetenschap*. Geraadpleegd op 12-03-2015, van: <http://www.rijksoverheid.nl/themas/onderwijs-en-wetenschap>

VeenLanden College. (2013). *Ontdek Entreprenasium op het VeenLanden College*. Geraadpleegd op 02-02-2015, van: http://www.entreprenasium.nl/drive/download/11-entreprenasium_brochure_vlc.html